

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin tappamista, häirintää ja pesien hävittämistä

Hakija

Ounaskerin mökkiasukkaat ja vesialueen 609-413-2-403 osakkaat / Jari-Matti Laitinen

Asia

Lupahakemus merimetsojen ampumiseen, pesien hävittämiseen ja pesinnän häirintään Leveäkarilla ja sen lähiluodoilla Porissa, Satakunnassa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa merimetsoon (*Phalacrocorax carbo*) kohdistuviin toimenpiteisiin Leveäkarilla ja sen lähiluodoilla. Luvan hakemisessa ovat mukana Ounaskerin mökkiasukkaat ja vesialueen 609-413-2-403 osakkaat.

Hakija on toimittanut valokuvia Leveäkarista, sen lähiluodoista ja rantaan ajautuneista jätteistä. Lisäksi Porin kaupunki on toimittanut kirjallisen valtuutuksen, jonka mukaan hakija voi hakea poikkeuslupaa Porin kaupungin puolesta. Leveäkari on ranta-
asemakaavassa merkitty yleiseen käyttöön tarkoitetuksi virkistysalueeksi.

Toimenpiteet

Pesien hävittäminen

Pesiä poistetaan syksyllä 2025, keväällä 2026 ja 2027 ennen munintaa maaliskuuhuhtikuussa sekä tarvittaessa pesimäkauden jälkeen lokakuussa. Myös kuolleet puut kaadetaan syksyllä ja/tai keväällä. Toimenpiteet toteutetaan Porin kaupungin luvalla. Käytännön toteutus tapahtuisi talkoovoimin alueen mökkiläisten ja muiden vapaaehtoisten toimesta.

Häirintä

Häirintä toteutetaan pesimäkauden alussa toistuvilla veneily- ja melutoimilla (veneiden äänet, räikät, melat, liikkuminen alueella). Tavoitteena on estää uusien pesien muodostuminen ja heikentää pesimämenestystä. Häirinnän tukena käytetään visuaalisia pelotteita kuten nauhoja, heijastavia levyjä ja äänipelotteita.

Merimetsojen ampuminen

Poikkeuslupaa haetaan tarvittaessa merimetsojen ampumiseen. Toteutus tapahtuu metsästyskortin omaavien vapaaehtoisten tai metsästysseuran toimesta, yhteistyössä viranomaisten kanssa. Ampuminen kohdennetaan ensisijaisesti aikaisin keväällä saapuviin yksilöihin ja tarvittaessa myös seuraavaan saapumiserään.

Aikataulu

Maalis-toukokuussa hakijan tarkoituksena on hävittää pesiä ja häiritä aktiivisesti merimetsoja pesimäkauden alussa. Kesä-heinäkuussa hakija seuraisi tilannetta ja ampuisi tarvittaessa yksilöitä, jotta merimetsot pysyisivät poissa Leveäkarilta. Loppuvuonna hakija arvioisi toimenpiteiden avikutusta ja raportoi poikkeusluvan käytöstä.

Poikkeuslupaperusteet

Kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaaminen

Rannoilla, laitureilla ja piha-alueilla on uloste- ja hajuhaittoja. Uiminen ja ulkoilu on vaikeutunut, erityisesti lasten osalta. Lisäksi mökkien käyttö on vähentynyt, maisema pilaantunut ja puut kuolleet.

Hakija on kysynyt muilta Ounaskerin mökkiläisiltä kommentteja liittyen merimetsojen aiheuttamiin haittoihin. Niiden mukaan tuulen suunta vaihtelee ja koloniasta tuleva hajuhaitta on päivittäistä. Haju ja ääni leviävät aina jonkun mökille, joita on lähialueella muuallakin kuin Ounaskerilla. Lisäksi merimetsojen pitämä ääni on herättänyt keskellä yötä. Alue on herkkä vedenpinnan vaihtelulle Saaristotien vuoksi. Korkeusvaihtelut irrottavat pesiä ja ulosteita kellumaan, ja rannoilta on löytynyt höyheniä, untuvia, sulkia sekä ulosteisia risuja ja olkia.

Vesistöille aiheutuvien vakavien vahinkojen estäminen

Mittaustuloksia veden laadusta ei ole, mutta vaikutukset ovat selvästi nähtävissä. Vesi on sameutunut pesimäaikana ja hajuhaitat ovat huomattavia. Lisäksi on havaittu ulosteista johtuvia rehevöitymisen merkkejä kuten leväkasvustoja. Merivettä käytetään talous-, tiski- ja saunavetenä, koska vesijohtoja ei ole.

Kalataloudelle aiheutuvien vakavien vahinkojen estäminen

Kalakannat (ahven, kuha, siika) ovat hakijan mukaan heikentyneet ja saaliit pienentyneet. Vapaa-ajankalastuksen ja pienimuotoisen kaupallisen kalastuksen kannattavuus on myös heikentynyt. Lisäksi haitat näkyvät nuorten ja perheiden harrastustoiminnan vähentymisenä. Alueella kutee ja elää Kokemäenjoen muikku, jonka esiintyminen pesimisen jälkeen vähentynyt. Kokemäenjoen virtauksesta huomattava osa kulkee saarien ohi merelle. Joki on jalokalojen nousujoki, mutta nyt tuhatpäinen lintuparvi metsästää ne Syväkurkun kapeikoissa. Seudulla tavataan myös uhanalainen ankerias.

Hakija on pyytänyt kalatalousvahingoista lausunnon paikalliselta kalastajalta. Mikko Sjöros toimitti lausunnon (alla) 28.9.2025.

Lausunto

Ounaskerin saarta Porissa ympäröi Kalastuskunta Rusthollin omistama vesialue. Alueen kaupallisen kalastuksen oikeudet on vuokrannut Merimiikka Oy 2070282-7 / kaupallinen kalastaja I-luokka, tunnus 11188, Mikko Sjöros.

Vesialue on kaupallisen kalastuksen kannalta ahven- ja kuha-alue. Alueen saaliin osuutta kokonaisuudesta ei ole erikseen tilastoitu. Käytännön havaintona ahvenen väheneminen ja ajoittainen katoaminen erityisesti kesäpyynnissä heinäkuulta elokuulle, on korreloinut Ounaskerin pohjoispuolella vuosittain kasvavien merimetsokolonioiden laajenemisen kanssa. Kesäahvenen verkkopyynti ajoittuu merimetsojen poikasten nopeimman kasvun ja energiatarpeen ajalle.

Todisteena merimetsojen saalistuksesta samalla alueella ovat vuoroin sukeltavan merimetsan verkkoon jättämä reikä tai verkkoon kiinni jäänyt kuollut lintu.

Huhtikuulta kesäkuun puoliväliin ulottuvalla kevään sekakalan rysäpyyntikaudella on vesialueen saalista olennaisesti vähentynyt, jopa hävinnyt, poikaskäiset alamittaiset kuhat vaikka alue on osa Kokemäenjoen suistoa/Pihlavanlahtea, jota pidetään yhtenä vahvimista kuhan poikastuotantoalueista. Poikaskalan esiintyminen on tasaisesti laskenut merimetsokolonioiden ilmestyttyä ja niiden kasvaessa.

Lisäselvitys

Varsinais-Suomen ELY-keskuksella on käytettävissään Suomen merimetsoseurannasta vastaavan Suomen ympäristökeskuksen tiedot merimetsokolonioiden vuosittaisista pesämääristä. Taulukossa 1 esitetään Ryssäkarin merimetsokolonian pesämäärät v. 2018 lähtien kun kolonia perustettiin. Merimetsot levittäytyivät v. 2023 pesimään hakemusalueeseen kuuluvalla Fasterikarille ja Leveäkarilla merimetsot ovat pesineet v. 2024 lähtien.

Taulukko 1. Ryssäkarin merimetsokolonian pesämäärät v. 2018–2025.

Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pesämäärä	2	0	0	0	0	436	1551	2242

Lausunnot

Varsinais-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta (Luke) lausunnon liittyen siihen, voidaanko Ryssäkari -koloniassa pesivien merimetsojen katsoa aiheuttavan vakavia kalatalousvahinkoja ottaen huomioon hakijan toimittamat lisäselvitykset ja paikallisen kalastajan lausunto. Luke toimitti lausunnon liitteineen 27.10.2025. Tässä päätöksessä esitetään lausunto ilman liitteitä.

Luken lausunto LUKE/3557/00.04.05/2025

Johdanto

Varsinais-Suomen ELY-keskus pyytää Luonnonvarakeskukselta lausuntoa poikkeuslupahakemukseen VARELY/4185/2025, joka sijoittuu Poriin, Ounaskerin saarta ympäröivälle vesialueelle Kokemäenjoen suistoalueella. Poikkeuslupaa haetaan kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi sekä vesistöille ja kalataloudelle aiheutuvien vakavien vahinkojen estämiseksi. Hakemus kohdentuu merimetsojen pesien hävittämiseen, pesäpuiden kaatamiseen, pesinnän häirintään ja lintujen ampumiseen Ryssäkari -nimisessä koloniassa, joka sijoittuu usean pienen saaren tai luodon alueelle. Luonnonvarakeskus arvioi hakemuksessa esitettyjä haittoja kalastukselle ja kalataloudelle saatavilla olevien aineistojen sekä muualta asiantuntijatiedon perusteella sovellettavissa olevien tietojen perusteella.

Lausunto

Poikkeuslupahakemuksen alue sijoittuu Kokemäenjoen suistoon, jota rajaa eteläpuolella Reposaari ja luoteen suunnassa Enserin, Kumppoonsien sekä Gummandooran saaristoalueet. Jokisuisto on saarten ja kivikkojen rikkoma sekä pääpiirteissään matala, suistoalueella syvyys on lähes kauttaaltaan alle 10 m. Veden sameus suistoalueella vaihtelee huomattavasti Kokemäenjoen virtaaman mukaan, mutta esimerkiksi kesäkuussa 2012 ahvenen poikasperyyntien yhteydessä mitattu sameus vaihteli 1,8–14,8 FNU välillä ulkosaaristosta jokisuualueella sijaitsevaan Pihlavanlahteen.

Kokemäenjoen suistoalueella merimetsoja on pesinyt pitkään, ensimmäiset pesinnät todettiin vuonna 2005 Järvikarien koloniassa ja vuodesta 2009 alkaen pesiä on laskettu yli 1000 paria lukuun ottamatta jaksoa 2013–2015, jolloin pesien määrä oli pienempi. Merimetsojen kokonaismäärä Porin alueella on kasvanut ja yli 2000 parin pesintämäärä on todettu vuodesta 2022 alkaen. Varhaisemmat pesinnät ovat olleet Järvikarien koloniassa ja varsinaisella Kokemäenjoen suistoalueella pesintöjä on ollut vuodesta 2023 alkaen kasvavissa määrin. Läheisellä Enäjärvellä pesintöjä on ollut yhtäjaksoisesti vuodesta 2020 alkaen. Enäjärvellä jokisuistoon on lyhimmillään noin 2 km etäisyys kuin myös eteläpuolella olevalle, kokonaan merialueella sijaitsevalle Preiviikinlahdelle. Yhteensä pesintöjä on todettu kuudessa erillisessä koloniassa, jotka koostuvat joko yhdestä tai useammasta läheisestä saaresta. Vuonna 2025 erityisesti keskellä jokisuistoa sijaitseva Ryssäkarin kolonia kasvoi ja usean saaren tai luodon muodostamasta koloniasta laskettiin 2242 pesää. Ryssäkarin kolonia on jokisuiston keskiosassa Ounaskerin lähistöllä ja siitä on likimain yhtä pitkä matka varsinaiselle

jokialueelle kuin väli- ja ulkosaariston rajalle, noin 10 km. Jokisuussa sijaitsevasta Bookikarin koloniasta laskettiin vastaavasti 982 pesää. Suistoalueen koloniat ovat melko lähekkäin toisiaan, joten lausunnossa otetaan huomioon Ryssäkarin merimetsokolonian lisäksi myös muut suistoalueen koloniat.

Kokemäenjoen suistoalue sijoittuu kaupallisen kalastuksen tilastoruutuun 37. Tilastointialue on kooltaan noin 50x50 km ja siihen sijoittuvat myös Ahlaisten ja Merikarvian saaristoalueet. Kokemäenjoen suistoalue on huomattavasti suurempi kuin esimerkiksi Merikarvianjoen edusta ja saaliisraportointi todennäköisesti painottaa Kokemäenjoen suiston aluetta. Tilastoruudulla ahvenen ja kuhan verkkokalastuksen määrä sekä saaliit ovat vähentyneet huomattavasti 20 vuoden aikana, mutta rysäkalastus on erityisesti vuodesta 2022 alkaen lisääntynyt merkittävästi ja samalla myös raportoidut ahvensaaliit ovat kasvaneet (Kuva 3). Vuonna 2024 Porissa asuvista kaupallisista kalastajista ahvensaalista raportoi yhteensä 19 kalastajaa, ja näistä neljä sai saalista yli 500 kg vuodessa. Kuhasaalistia raportoi viisi kalastajaa, joista yksi kirjasi saalista yli 500 kg vuodessa. Kuukausitasolla tarkasteltuna vuosina 2020–2024 tilastoruudun verkkopyynnin ahvensaaliit jakautuvat avovesiajalle ja painottuvat elosyyskuuhun (Kuva 4). Rysäkalastuksen määrä on kasvanut vasta vuonna 2022 ja pyynti sekä saaliit painottuvat avovesiajan alkuun toukokuuhun sekä syyskuulle (Kuva 5). Molemmilla pyyntitavoilla raportoidut kuukausittaiset enimmäissaaliit ovat samaa suuruusluokkaa. Muutamia kalastajia lukuun ottamatta kaupallinen ahvenen ja kuhan kalastus on alueella varsin pienimuotoista. Ennen nykytilannetta, pidemmällä aikajaksolla (2010–2021) tarkasteltuna verkkokalastuksen painopiste on ollut heinä-elokuussa ja rysäpyyntiä on raportoitu lähinnä talviajan kalastuksessa (Kuva 6). Luonnonvarakeskuksella ei ole käytettävissä jokisualueen kalastuksesta ja saaliista tilastoruututasoa tarkempia aineistoja ja niiden perusteella jokisualueen kalakantojen muutosten, erityisesti ahvenen ja kuhan tilan arviointi on epätarkkaa. Saalismuutoksiin vaikuttavat huomattavasti mm. aktiivisten kalastajien määrä ja pyynnissä tapahtuneet muutokset.

Kokemäen jokisuiston alueella myös vapaa-ajankalastus on yleistä. Alueella on selvitetty vapaa-ajankalastusta kalastustiedustelulla vuonna 2019, ja kalastus Pihlavanlahden-Ahlaisten saaristoalueella on suositumpaa kuin muilla lähialueilla. Kalastaneita ruokakuntia tiedustelun mukaan oli 956 ja suosituimpia kalastusmuotoja olivat vetouistelu, mato-onginta ja vakikalastus uistinta heittäen. Verkkokalastuksen suosio on vähentynyt huomattavasti aiemmasta tilanteesta. Kilomääräisesti vapaa-ajankalastuksen saalis koostuu pääosin hauesta, kuhasta, ahvenesta, kuoreesta ja särkikaloista. Vapaa-ajankalastustiedustelun saalismäärien perusteella vapaa-ajankalastuksen saaliit Pihlavanlahti-Ahlainen alueella ovat olleet todennäköisesti suuremmat kuin kaupallisen kalastuksen saaliit kyselyn toteuttamisvuonna, kun huomioidaan kaupallisen kalastuksen tilastointialue.

Kokemäenjoki on luokiteltu lohi- ja siikakalapitoiseksi joeksi. Lohikalojen luontainen lisääntyminen joessa on varsin heikkoa välttävän vedenlaadun sekä joen voimalaitoskäytön vuoksi. Haittoja kompensoidaan sekä meritaimen- että lohismolttien vuotuisilla istutuksilla. Poikasistutukset tehdään tyypillisesti keväällä huhti-toukokuussa ja poikaset uivat istutuksen jälkeen virran mukana merelle syönnösvaellukselle.

Vaellussiika nousee Kokemäenjokeen kudulle loka-marraskuun aikana. Siika lisääntyy vähäisissä määrin joessa ja jokeen istutetaan kutuaikaan pyydyistä emokaloista lypsetystä mädistä kuoriutuneita poikasia. Lisäksi jokeen tai suistoalueelle istutetaan kesänvanhoja siianpoikaisia. Vaellussiika ei kutuvaelluksen ajoittumisen ja toisaalta poikasten ulosvaelluksen ajoittumisen vuoksi ole altis jokisuussa pesivien merimetsojen saalistukselle. Velmu -poikasaluemallinnusten perusteella lähes koko jokisuualue on erittäin suotuisaa ahvenen ja kuoreen lisääntymisaluetta sekä laajasti myös erittäin suotuisa alue kuhalle. Särkikalojen osalta mallinnusta ei ole tehty, mutta mm. särki ja lahna lisääntyvät suistoalueella kasvillisuusrannoilla tai nousevat jokeen lisääntymään.

Silakka lisääntyy jokisuualueen ulkoreunalla väli- ja ulkosaaristovyöhykkeessä. Pääasiallinen kutuaika alueella ajoittuu toukokuusta kesäkuun loppuun saakka.

Tyypillisesti merimetsojen saalistusmatka pesimäkoloniasta on keskimäärin noin 7 km etäisyydellä, useimmiten alle 15 km etäisyys, mutta ajoittain lentomatkat voivat ulottua pidemmällekin. Merimetso ei ole valikoiva ravinnonkäytössään ja syönnöksessä Selkämerellä tavattuja tyypillisiä lajeja ovat esimerkiksi kiiski, silakka, kivinilikka, särki ja ahven. Kolonian sijainti, ajankohta ja siten lähialueen kalasto vaikuttavat merkittävästi saaliskoostumukseen. Ahvenen osuuden ravinnonkäytössä on todettu olevan suurin keväällä ja syksyllä.

Kokemäenjoen suistoalue soveltuu mataluutensa vuoksi hyvin merimetson ruokailualueeksi. Merimetsot suosivat ravinnonhankinnassa matalia, alle 10 m syvyisiä vesialueita. Erittäin sameassa vedessä merimetson saalistus hankaloituu, mutta suistoalueen normaalissa kesäajan veden sameudessa merimetso pystyy saalistamaan hyvin. Taloudellisesti merkittävimmistä lajeista merimetson saalistus Kokemäenjoen suistoalueella voi kohdentua lähinnä ahveneen ja kuhaan. Varsinkin ahvenet ovat varsin paikallisia, ja niiden syönnösvaelluksen laajuus jää lyhyemmäksi kuin kuhalla. Jokisuualueella kesäaikaan oleilevat ahvenet ja kuhat ovat alttiita merimetson saalistukselle, mutta kuhan osalta muualla tehdyissä tutkimuksissa ei ole osoitettu selkeitä merimetson aiheuttamia kalakantavaikutuksia. Kuhan osalta arviointia vaikeuttavat myös kesänvanhojen poikasten istutukset. Vuonna 2022 istutuksia ei ole merkitty istutusrekisteriin (Sähi) ja mikäli tieto pitää paikkansa, se näkyy myös nuorten kuhien vähäisempänä määränä avovesikaudella 2025. Istutuksia on tehty sekä jokisuualueelle (Anttoora-Revaskeri), että myös jokisuun eteläpuoliselle merialueelle. Kuhaistutukset tehdään pääosin syyskuussa.

Suuri merimetsomäärä voi kasvattaa kalojen kuolevuutta, ja alttiita ovat erityisesti pienikokoisemmat yksilöt. Merimetsojen ravinnoksi käyttämät ahvenet ovat pääosin 2–5-vuotiaita, ja siten niiden kasvussa kalastuksen pääosin tavoittelemaan pyyntikokoon kuluu 1–4 vuotta. Siten tiheän merimetsopopulaation todellinen vaikutus kalastuskoon saavuttaviin ahveniin voi näkyä muutamien vuosien viiveellä, ja vaikutus kasvaa sitä myöden, mitä enemmän merimetsoja esiintyy ahventen syönnösalueella tai mitä vähemmän muita merimetson saalistamia kalalajeja on. Paikallisesti on todettu suuren merimetsomäärän voivan vaikuttaa pyydettävissä olevien ahventen määrään. Kun merimetsokanta on paikallisesti tiheä, vuosittain jatkuva merimetsojen saalistuspaine voi heikentää ahvensaaliita, vaikkakin ahvenen määrän vähentyessä merimetsot siirtyvät enemmässä määrin muiden kalalajien käyttöön tai vaihtavat saalistus- tai pesintäaluetta, ja toisaalta ahvenkannan harventuessa ahvenen kasvu voi nopeutua. Suomen rannikkoalueella Merenkurkussa tehdyssä tutkimuksessa arvioitiin kaupallisen pyynnin ahvensaaliiden vähentyneen merimetson vaikutuksesta, ja alueella laskettiin tutkimuksen toteutuksen aikaan yli 3000 pesää. Laajemmalla alueella tarkasteltuna merimetson ei ole todettu vaikuttavan kaupallisen kalastuksen ahvensaaliiden määrään.

Poikkeusluvan hakija on nostanut esiin kalojen vähenemisen Ryssäkarin kolonian lähialueella. Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan on mahdollista, että merimetsokolonian lähistöllä kalojen määrä vähenee ja suuri pesintämäärä voi näkyä rysä- tai verkkosaaliissa paikallisesti. Pyydyksistä merimetso ei juurikaan syö kalaa, vaan vaikutus saaliisiin tulee lähinnä joko merimetsojen syömän kalamäärän kautta tai kalojen pakenemisena kolonian lähialueelta muualle tai kalojen liikkumisen vähentymisenä. Kalojen liikkeistä merimetsojen saalistaessa on heikosti tutkimustietoa, mutta esimerkiksi

kasvatuslammikoissa on todettu kalojen hakeutuvan matalaan veteen kasvillisuuden suojaan merimetsojen saalistaessa. Merimetsojen saalistusalueissa on vuodenajasta riippuvaa vaihtelua, joten pääasiallinen merimetsojen saalistusalue ei välttämättä sijaitse kolonian lähialueilla. Ravinnonkäyttötietojen perusteella on todennäköistä, että pesinnän alussa toukokuussa saalistusta on enemmän sisäsaaristoalueilla, kesäkuussa merimetson saalistusalueet laajenevat silakan kutualueille. Heinä- ja elokuussa pesintä

on ohi ja linnut valmistautuvat muuttoon. Tämän vaiheen ravinnonkäytöstä on heikosti tutkimustietoa. Ahvenen liikehdintään voivat vaikuttaa myös vuotuiset lämpötilaolosuhteet ja erityisesti lämpiminä kesinä on tyypillistä, että ahven levittäytyy ulommas saaristoon heinä-elokuussa, jolloin se ei ole pyydettävissä sisäsaaristoalueilla. Siten merimetson saalistuksen kytkeminen ahvenen määrän vähenemiseen loppukesän sisäsaaristoalueen pyynnissä ei ole yksiselitteistä. Koko tilastoruudun 37 mittakaavassa jaksolla 2010–2019 ja 2020–2024 ei ole selkeästi todettavissa pääasiallisen pyyntiajankohdan muutosta loppukesältä syksyä kohden. Tosin on huomattava, että merimetsojen määrä on kasvanut merkittävästi vasta vuodesta 2022 alkaen.

Poikkeuslupahakemuksessa ei mainittu Kokemäenjokeen istutettaviin lohikaloihin mahdollisesti kohdentuvaa haittaa. Vuonna 2025 Kokemäenjokeen Nakkilan alueelle istutettiin 21573 meritaimenen ja 27101 merilohen kaksivuotiaista poikasta. Luonnonvarakeskus nostaa esiin, että muualla Itämerellä tehtyjen PIT-merkkikokeiden perusteella tiedetään, että varsinkin istutetut lohikalojen poikaset voivat olla alttiita merimetsojen saalistukselle ja jokisuussa sijaitsevat koloniat voivat aiheuttaa lisäkuolevuutta istutuspoikasille. Lähin alue, jossa merimetsojen smolttipredaatiota on selvitetty, sijaitsee Ruotsissa Dal -joella, joka alueena on jossain määrin rinnastettavissa Kokemäenjoen suistoon. Kokemäenjokeen istutukset tehdään huhtikuun puolivälin tuntumassa ja smoltit vaeltavat ulos joesta todennäköisesti melko nopeasti istutuksen jälkeen. Pääasiallinen ulosvaellus ajoittuu siten merimetsojen pesintäkauden alkuun, ja on mahdollista, että Ryssäkarissa ja Bookikarissa pesivät merimetsot käyttävät istutuspoikasia ravinnokseen. Smoltit tulevat joesta ulos lähellä pintaa ja on mahdollista, että ne liikkuvat parvissa. Kokemäenjoen edustalla predatiota ei ole todennettu ja suuret koloniat ovat jokisuualueella tuore ilmiö. Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan riski istutuspoikasiin kohdentuvalle saalistukselle voi aiheuttaa kalataloushaittaa, ja asia olisi järkevää varmentaa lintujen syönnösnäyttein tai merkitsemällä istutuspoikasia.

Lausunnon tiivistelmä

Kokemäenjoen suistoalue soveltuu maantieteellisten ominaisuuksien ja kalaston runsauden vuoksi hyvin merimetsojen pesintäalueeksi. Pesintämäärät ovat alueella kasvaneet huomattavasti viime vuosien aikana, ollen vuonna 2025 yli 4000 paria.

Merkittävistä talouskalalajeista merimetso voi aiheuttaa suoraa haittaa lähinnä ahvenkannoille ja ahvenen kalastukselle. Merimetsojen pesintämäärä on kasvanut vastikään, joten mahdolliset vaikutukset näkyvät vasta joidenkin vuosien aikana yksittäisten kutualueiden kalakantojen koossa, jos niitä on todettavissa. Nykyisellään Ryssäkarin koloniassa pesivä merimetsomäärä (2282 paria) sekä Bookikarin kolonia (982 paria) voi vaikuttaa kolonian lähialueen kalastoon ja kalastusmahdollisuuksiin joidenkin kilometrien etäisyydellä, joko ravinnonkäytön kautta tai karkottamalla kaloja. Laajemmilla alueilla (tilastoruutu tai merialuemittakaava) vaikutuksia ei todennäköisesti huomata. Kokemäenjokeen istutettuihin lohikaloihin mahdollisesti kohdentuvaa merimetsojen predatiota olisi perusteltua selvittää tarkemmin. Bookikarin ja Ryssäkarin koloniat sijaitsevat poikasten ulosvaellusreitien varrella, ja on mahdollista, että merimetsojen saalistus lisää istutuspoikasten kuolleisuutta niiden syönnösvaelluksen alkuvaiheessa.

Kuuleminen

Hakijalle varattiin mahdollisuus lausua mielipiteensä Luonnonvarakeskuksen lausunnosta. Hakija ilmoitti 28.10.2025, ettei näe tarvetta vastineen antamiselle.

Määräykset, joita hakemus koskee

Merimetso on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen tappaminen ja vahingoittaminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien

tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsykliä kannalta tärkeillä alueilla. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Pesä koskeva kieltä on voimassa lisääntymisaikojen ulkopuolella, kun kyse on toistuvasti käytetyistä pesistä. Merimetso käyttää samoja pesiä toistuvasti.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi sekä kalataloudelle ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehtot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan merimetson pesien hävittämiseen alla luetelluin ehdoin. Lupaa ei myönnetä merimetsojen ampumiseen, pesinnän häirintään tai munien hävittämiseen.

- 1 Lupa on voimassa 31.12.2026 asti Leveäkarilla, Porissa.
- 2 Tällä luvalla saa hävittää merimetson olemassa olevat pesät ja kaataa pesäpuut 28.2.2026 asti. Jos merimetsot rakentavat v. 2026 aikana uusia pesiä Leveäkarille, kyseiset pesät saa hävittää 1.8.-31.12.2026 välisenä aikana.
- 3 Toimenpiteiden toteutuksesta tulee sopia Porin kaupungin kanssa.
- 4 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 5 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä esim. puhelimesta) ja pyydettyä lupa on esitettävä.
- 6 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 7 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 8 Luvan käytöstä tulee raportoida 31.12.2026 mennessä. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/4185/2025 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä milloin ja miten pesien hävittäminen ja pesäpuiden kaataminen toteutettiin, sekä kuinka monta pesää hävitettiin ja puuta kaadettiin. Lisäksi tulee arvioida toimien vaikuttavuutta.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää vakavan kalatalousvahingon estämiseksi.

Lausunnossaan Luke arvioi, että vaikka vakavan kalatalousvahingon syntymiseen liittyy epävarmuuksia ja merimetsojen saalistuksella voi olla positiivisia takaisinkytkentöjä kalakantoihin, voivat merimetsot aiheuttaa etenkin ahvensaaliiden vähenemistä Leveäkarin läheisyydessä. Kokemäenjoen suisto on suotuisaa ja erittäin suotuisaa poikastuotantoaluetta ahvenille ja kuhille, jotka ovat yleisyytensä vuoksi alttiita merimetson opportunistiselle saalistuskäyttäytymiselle. Merimetsojen merkittävä määrä ja samanaikainen esiintyminen erityisesti ahventen kanssa suistoalueella lisäävät kaloihin kohdistuvan saalistuspaineen voimakkuutta. Merimetsot saattavat lisäksi kohdistaa merkittävää saalistuspainetta Kokemäenjoessa istutettuihin lohikalapoikasiin, vaikka tästä puuttuukin aluekohtaista näyttöä. Merimetsot voivat siis ahventen vähentyessä siirtyä saalistamaan muita kalalajeja, joiden joukossa on muita kalataloudellisesti merkittäviä lajeja kuten kuha.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan poikkeuslupa voidaan myöntää esim. kalataloudelle koituvan vakavan vahingon estämiseksi. Luke ei ole lausunnossaan ottanut kantaa siihen, onko esim. ahvensaaliiden väheneminen merimetsojen takia kalataloudellisesti vakavaa. Lintudirektiivin mukaan vakava kalatalousvahinko viittaa merkittävään ja toistuvaan haittaan kalakannoille tai kalatalouden toiminnalle. Eli pelkkä haitta tai tavanomaiset liiketoimintariskit eivät ole perusteltuja syitä myöntää poikkeus. Toisaalta vakavan vahingon syntymistä ei tarvitse odottaa, vaan poikkeus on mahdollista myöntää vakavan vahingon ehkäisemiseksi, jos todennäköisyys tämän toteutumiselle on riittävän suuri. Ottaen huomioon merimetsokannan viime vuosien voimakkaan kasvun alueella ja todellisten vahinkojen näkymisen vuosien viiveellä, on perusteltua arvioida Luken lausunnon ja hakemuksessa esitetyn perusteella, että merimetsot voivat aiheuttaa Kokemäenjoen suistoalueella vakavaa kalatalousvahinkoa.

Lupahakemuksessa esitettyjä uloste- ja hajuhaittoja tai vesilaadun heikkenemistä ei ole riittävällä tavalla osoitettu ja taustoitettu, minkä takia lupaa ei myönnetä kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi tai vesistöille aiheutuvien vakavien vahinkojen estämiseksi.

Tällä luvalla saa hävittää olemassa olevat merimetsan pesät ja kaataa pesäpuita Leveäkarilla ja merimetsokoloniaan kuuluvilla lähiluodoilla 28.2.2026 asti. Mikäli merimetsot pesivät tästä huolimatta Leveäkarilla, mahdollistaa lupa uusien pesien hävittämisen 1.8.-31.12.2026 välisenä aikana. Luvan mukaiset toimenpiteet arvioidaan olevaan riittävän tehokkaita karkottamaan puissa pesiviä merimetsoja Leveäkarilta, minkä vuoksi lupaa ei ole myönnetty vuodelle 2027.

Lupaa ei myönnetä merimetsojen pesinnän häiritsemiseen ja munien hävittämiseen, sillä Leveäkari sijaitsee Porin lintuvedet ja pellot IBA-alueella (kansainvälisesti tärkeät lintualueet), jolla em. toimenpiteitä toteuttamalla pesimäajalla voisi olla heikentäviä vaikutuksia muulle linnustolle. Yksilöiden tappaminen on lintudirektiivin mukaan viimesijainen keino ongelman ratkaisemiseksi. Koska nykyisten ja mahdollisten uusien merimetsopesien hävittämisellä katsotaan olevan riittävä vaikutus merimetsojen ohjaamiseen pois lupa-alueelta, poikkeuslupaa ei myönnetä merimetsojen tappamiseen.

Asiaan ei ole osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua, sillä merimetsojen todennäköisesti aiheuttamia välillisiä kalatalousvahinkoja ei ole mahdollista välttää muilla keinoin kuin merimetsojen rauhoitussäännöksistä poikkeamalla. Toimenpiteiden ei katsota vaarantavan merimetsan suotuisan suojelutason säilyttämistä alueellisesti tai valtakunnallisesti, sillä pesien hävittämisellä vaikutetaan ainoastaan merimetsojen pesimäpaikan valintaan.

Muuta huomioitavaa

Valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto vastaa 1.1.2026 lähtien ELY-keskusten ympäristöön liittyvistä lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävistä.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 34 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Robin Ramstedt ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Lounais-Suomen poliisilaitos kirjaamo.lounais-suomi@poliisi.fi

Pori kirjaamo@pori.fi

Porin lintutieteellinen yhdistys ply@satakunnanlinnut.fi

SLL Satakunnan luonnonsuojelupiiri satakunta@sll.fi

Tapiola Varsinais-Suomi—Satakunnan ry. info@tapiolary.com

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/4185/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/4185/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Aalto Tapio 16.12.2025 14:01

Esittelijä Ramstedt Robin 16.12.2025 14:00

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20101 Turku

Puhelin: 029 56 42410

Telefax: 029 56 42414

Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.